

DATAVETOINEN VILJAKETJU SADONKORJUUSTA OSTAJALLE

Reilun datatalouden sääntökirja maataloudessa



Tämän materiaalin perustuu osin Sitran julkaisemaan aineistoon:
IFDEA-hanke, 5.4.2023
CC 4.0 CC BY. Sitra (2022), Reilun datatalouden sääntökirja 2.0

AGENDA

13:00 - 13:10 IFDEA-hankkeen esittely (Petri Linna, TaY)

13:10 - 13:20 Taustaa sääntökirjatyölle (Marko Turpeinen, 1001 Lakes)

13:20 - 13:40 Käyttötapaus: Datavetoinen viljaketju sadonkorjuusta ostajalle (Marko Turpeinen, 1001 Lakes)

13:40 - 14:30 Sääntökirjan sisällön läpikäynti

Dataekosysteemin kuvaus (Marko Turpeinen, 1001 Lakes)

Oikeudelliset periaatteet (Olli Pitkänen, 1001 Lakes)

Eettiset periaatteet (Viivi Lähteenoja, 1001 Lakes)

14:30 - 15:00 Keskustelua ja palautetta

Pureutuminen valittuihin avoimiin kysymyksiin (Miro)

IFDEA-hankkeen esittely

Taustaa sääntökirjatyölle

Yhteisenä tavoitteena datavetoisen viljaketjun datatalouden pelisäännöt

- **Tämän työpajan tavoitteena on käydä läpi aikaisemmissa työpajoissa työstettyjä reiluja datatalouden pelisääntöjä, jotka on nyt puettu sääntökirjaluonnoksen muotoon.**
- **Sääntökirjassa sovelletaan Reilun datatalouden sääntökirjamallia maatalouden toimialalle.**
 - Sitra (2022) Reilun datatalouden sääntökirja, versio 2.0
 - <https://www.sitra.fi/julkaisut/reilun-datatalouden-saantokirja/>
- **E erityisenä dataverkoston käyttötapauksena on käsitelty datavetoista viljaketjua sadonkorjuusta ostajalle.**

SITRAN REILUN DATATALOUDEN SÄÄNTÖKIRJAMALLI

Sääntökirjamallia on kehitetty vuodesta 2019 ja sitä on sovellettu laajasti eri toimialoille



Mihin sääntökirjamallia tarvitaan?

Sääntökirjamallia on kehitetty vuodesta 2019 ja sitä on sovellettu laajasti eri toimialoille

- Keskeinen keino vapauttaa entistä isomman osan datasta - vastikkeetta tai vastikkeellisesti - saataville yhteisesti sovitussa muodossa
 - Jaetaan merkittävän taloudellisen arvon hyödykettä → riskien hallinta
 - Perustuu vapaaehtoisuuteen ja omaan harkintaan Jakamisen mahdollisuudet vs. riskit suhteessa omiin tavoitteisiin
- Yhteistyöllä haetaan datan jakamisen verkostovaikutusta
 - ”Jaan valikoitua dataani ja saan usealta muulta taholta tavoitettani tukevaa dataa”
- Luottamus ja suvereniteetti keskeisiä menestystekijöitä datan jakamisessa
 - Luottamus datan aitouteen, laatuun, tietoturvaan, toimijoiden identiteettiin ja rooleihin, käyttöehtojen kunnioittamiseen jne.
 - Suvereniteetti: Organisaatioilla ja yksilöillä mahdollisuus säilyttää kontrolli jakamaansa dataan ja päättää itsenäisesti niihin liittyvistä käyttöoikeuksista
- Tarvitaan sopimuskehys, jonka avulla luottamus voi lähteä rakentumaan
 - Yksinkertainen ja helppokäyttöinen malli, joka toimii oikeudellisena perustana toiminnalle
 - Korvataan lukuisten kahdenvälisen sopimusten malli yhteisen sääntökirjan ja siihen sitoutumisen mallilla

Traffic Data Ecosystem Rulebook

Rulebook for Fair Data Economy in Traffic

Version 0.93 Draft. 24.1.2022

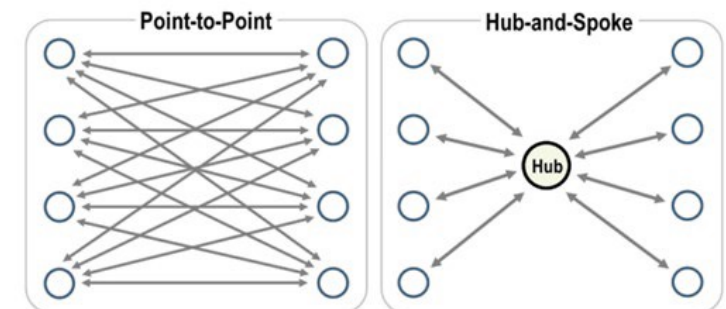
BUSINESS

LEGAL

ETHICS

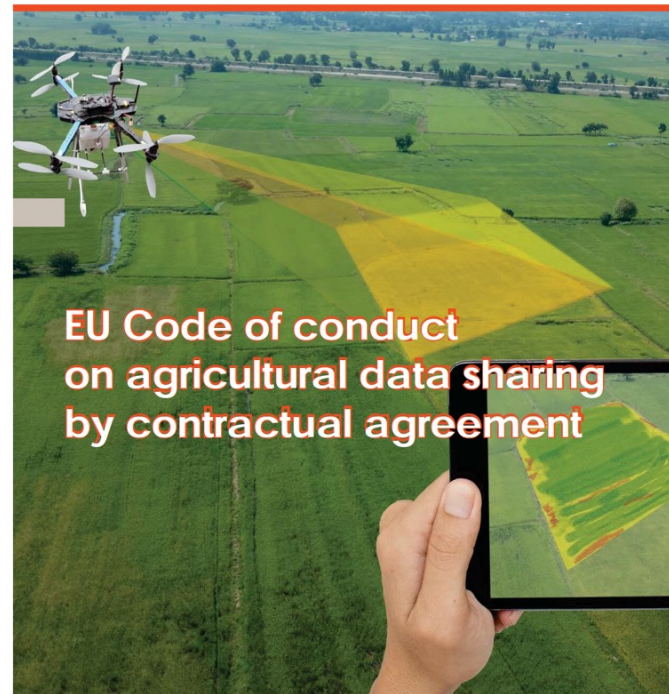
TECH

SECURITY



EU-tason toimintasäännöt

Pyrimme ottamaan mahdollisimman paljon huomioon EU-tasolla sovittuja toimialan toimintasääntöjä



Euroopan unionin toimintasäännöt maataloutta koskevien tietojen jakamisesta sopimuksen nojalla (2018). <https://maaseutuverkosto.fi/wp-content/uploads/2022/05/EU-Code-of-conduct-SUOMEKSI.pdf>

Käyttötapaus: Datavetoinen viljaketju

Mihin tarkoitukseen olemme kehittämässä sääntökirjaa?

Ratkaistava ongelma: VILJAKETJUN KANNATTAVUUS

Tavoitteena on **viljaketjun toiminnan ja yhteistyön tehostaminen**.

- Tällä hetkellä tarvittava data on omissa silloissaan ja vaikeasti yhdistettävissä sekä hyödynnettävissä viljelijän tarpeisiin, jota varten tarvitaan datan luvittamiseen ja hyödyntämiseen eri osapuolet yhdistävä ratkaisu ja toimintamalli, tarvittavat palvelut ja niihin liittyvät pelisäännöt.

Tätä tarkoitusta varten kehitetään **sadonkorjuun suunnittelu, logistiikka- ja jäljitettävyspalvelu** (lyhyesti *logistiikkapalvelu*).

- Datavetoisen viljaketjun mahdollistama logistiikkapalvelu tehostaa viljamarkkinoiden toimintaa ja parantaa siihen osallistuvien toimijoiden kannattavuutta.

Datavetoinen
viljaketju
sadonkorjuusta
ostajalle

Kehitettävä logistiikkapalvelu

Tuotteet ja palvelut

auttaa viljaketjun toimijoita

Asiakassegmenttiä

jotka haluavat lisätä yhteistyötä

Asiakastarpeet

siten, että se parantaa

kannattavuutta

Verbi, esim. välttää,
Vähentää.

ja kasvattaa

luottamusta

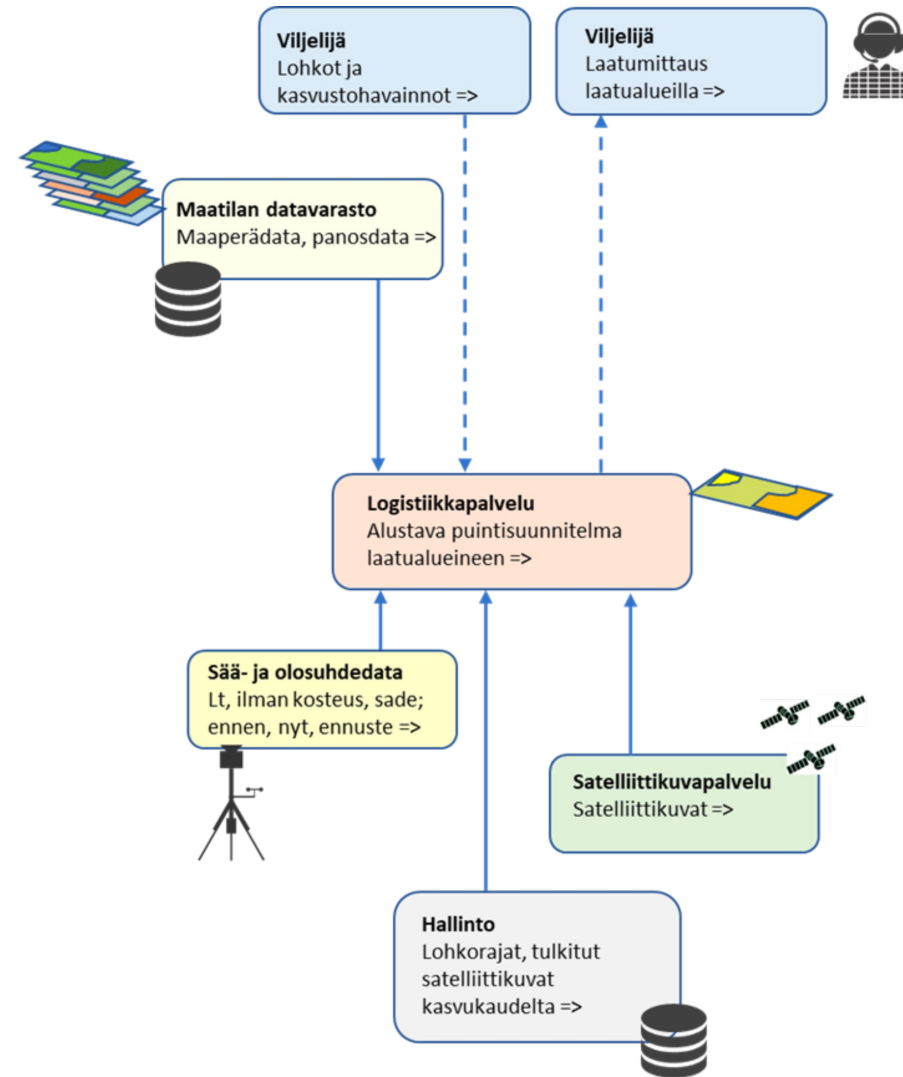
Verbi, esim. kasvattaa,
mahdollistaa

toisin kuin

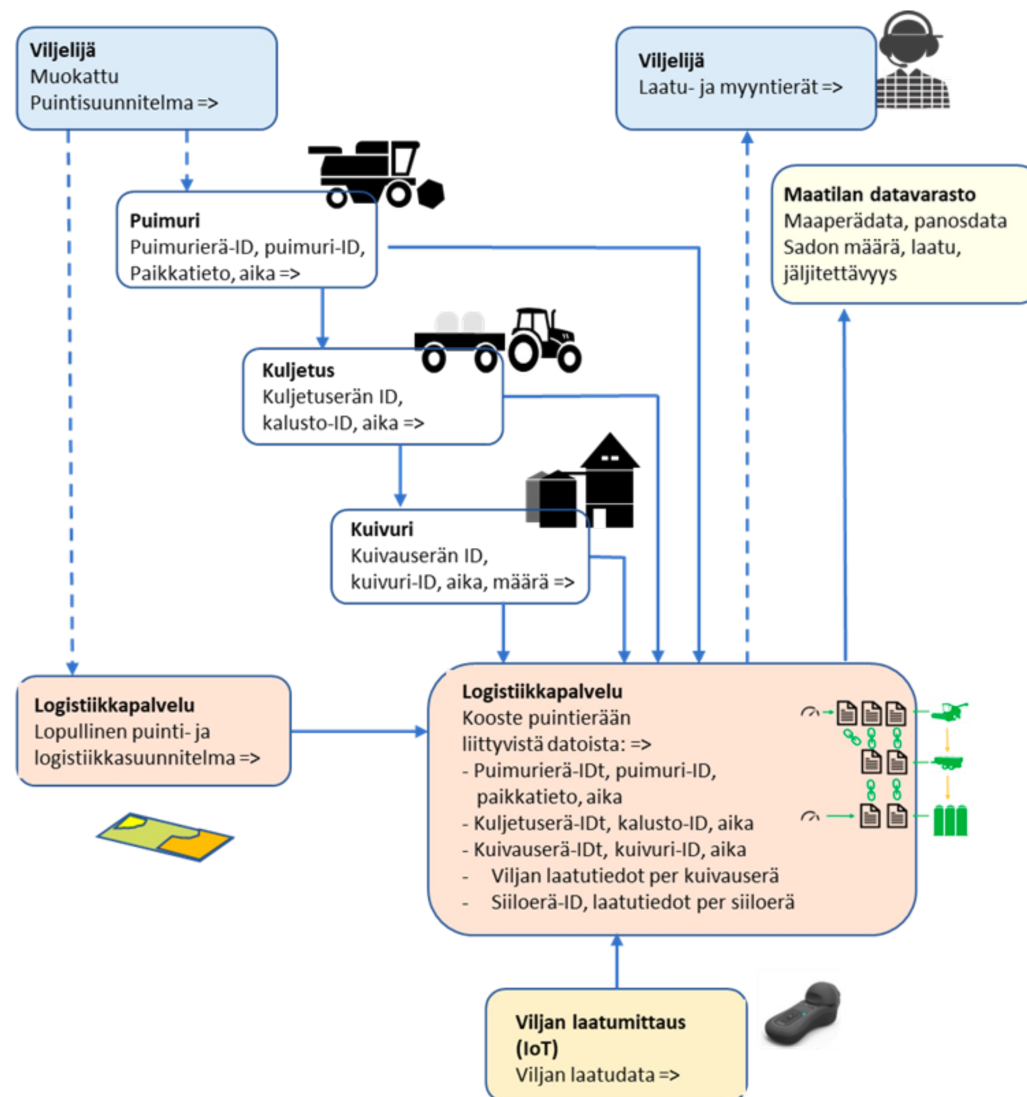
siiloutuneet datan nykyratkaisut.

Kilpaileva arvolutaus

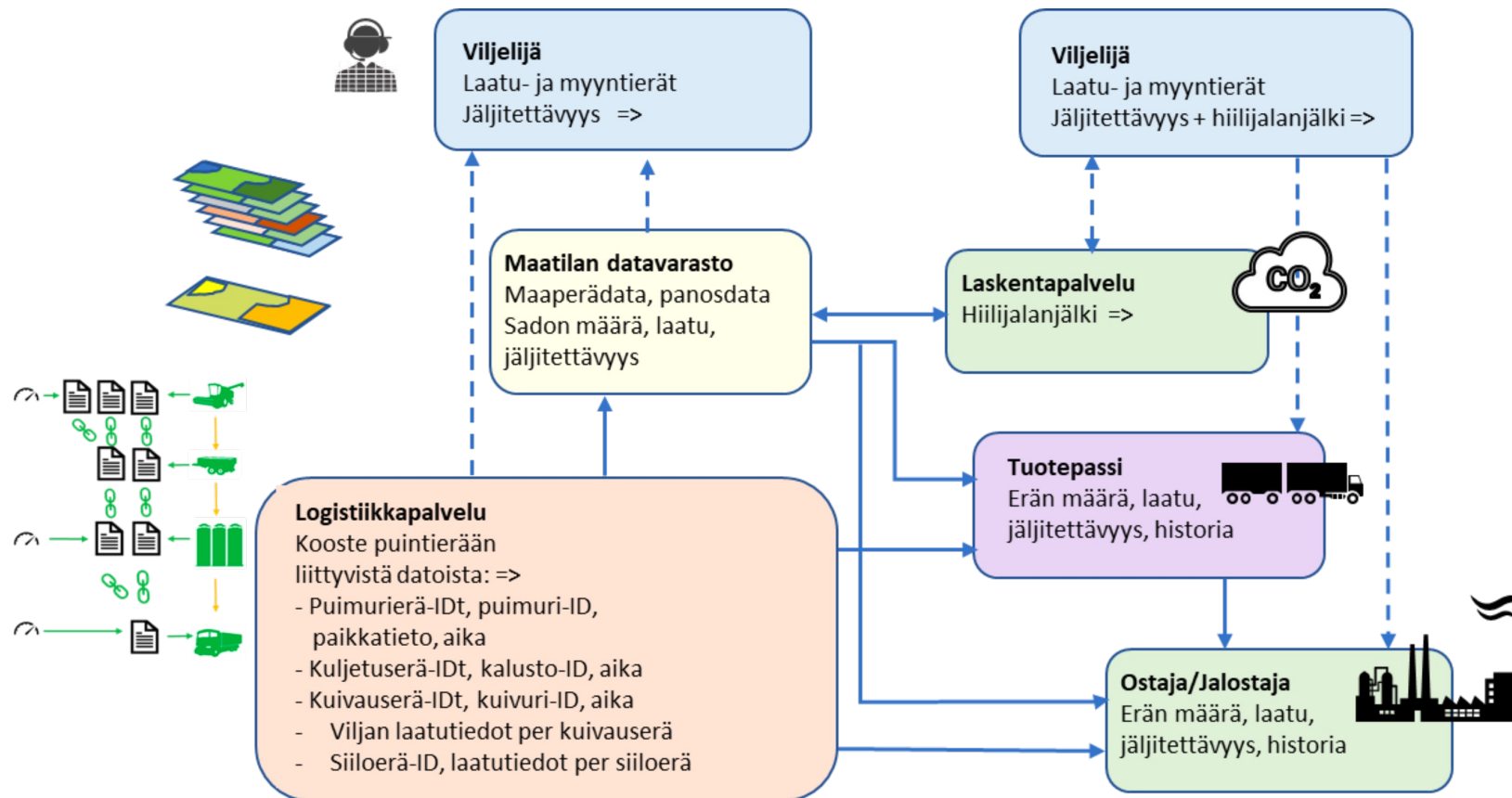
Vaihe 1: SADONKORJUUN SUUNNITTELU



Vaihe 2: SADONKORJUUN TOTEUTUS



Vaihe 3: VILJAN MYYNTI OSTAJALLE



Datavetoinen viljaketju koostuu monipuolisesta joukosta erilaisia toimijoita

- **Viljelijä**
 - **Maatalousosuuskunta (tai muu viljelijöiden muodostama verkostomainen yhteistoimintaelin)**
 - **Viljelyneuvoja**
 - **Urakoitsija (esim. maatalouden sisäinen logistiikka, puinti, kuivaus)**
 - **Kuljetuspalvelujen tarjoaja**
 - **Maatalouskoneen valmistaja (puimuri, kuivuri, silojärjestelmät)**
 - **Maatalouskoneisiin liittyvien ohjelmistopalvelujen valmistajat**
 - **Viljapohjaisten elintarviketuotteiden valmistaja (viljan ostaja)**
 - **Maatalouskauppa (viljan välittäjä)**
 - **Sadonkorjuun logistiikkapalvelun tarjoaja**
 - **Maatilan tiedonhallintajärjestelmän (FMIS) tarjoaja**
 - **Viljamarkkinatiedon tarjoaja**
 - **Viljelysuunnittelun ja -tuotannon seurantapalvelujen tarjoaja**
 - **Sää- ja olosuhdedatan tarjoaja**
 - **Satelliittikuvapalvelun tarjoaja**
 - **Datanvälityspalvelujen tarjoaja**
 - **Peltoviljelyyn liittyvät julkishallinnon toimijat**
 - **Maatalouden toimialaan perehtyneet tutkijat**
- + **Toimijoiden yhteistyötä edistävänä tahona toimii Vilja-alan yhteistyöryhmä (VYR)**

Sääntökirjan sisällön läpikäynti

Olemme soveltaneet Reilun datatalouden sääntökirjamallia datavetoisen viljaketjun tarpeisiin

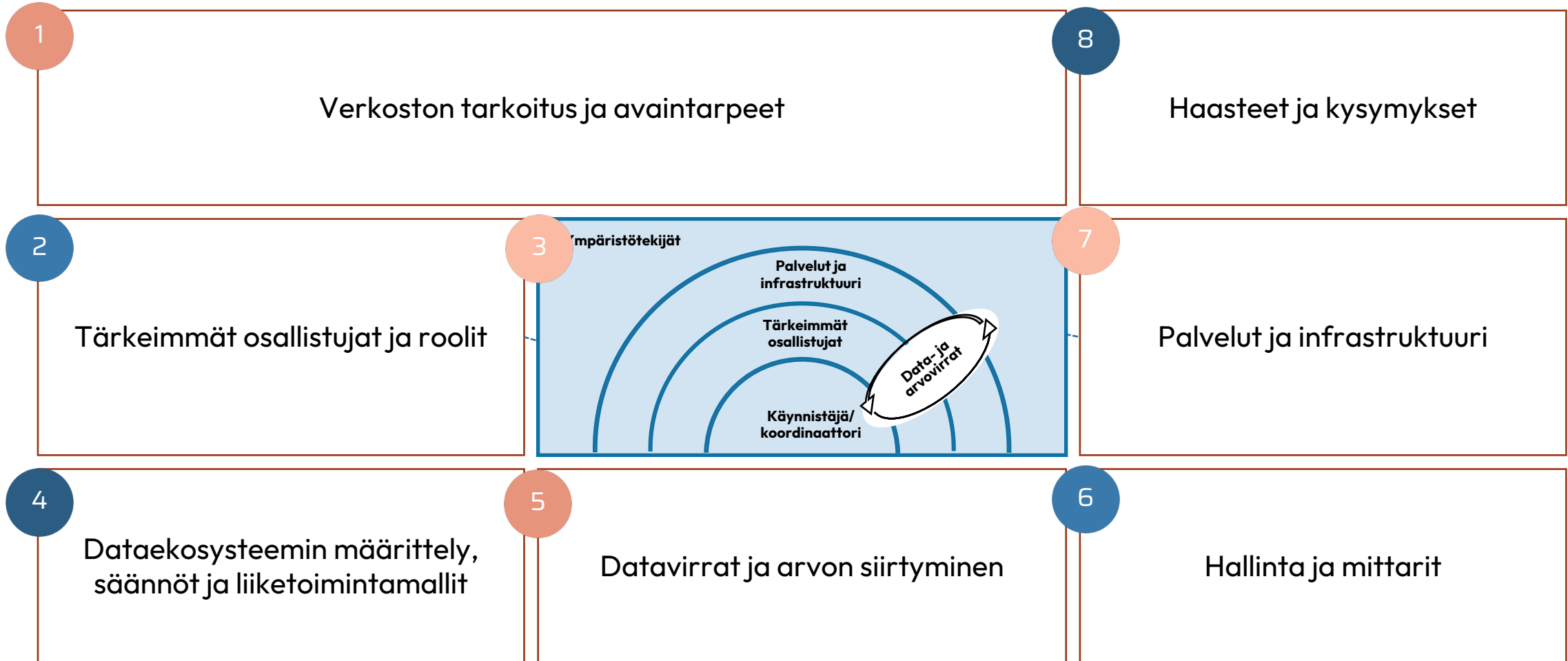
- **Sääntökirja sisältää**

- datavetoisen viljaketjun ekosysteemikuvauksen
- kontrollikysymykset ja niiden vastaukset
- datavetoisen viljaketjun käyttötapaukseen sovelletut sopimusohjat
- eettisen käytännösäännösten

Sääntökirja: Ekosysteemikuvaus

Dataekosysteemikaavio

Dataekosysteemikaavio on korkean tason yhteenveto tietoverkon liiketoimintamallista. Sitä käytetään määrittelemään sääntökirjan taustalla olevat liiketoimintakysymykset.



Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Verkon tarkoitus ja avaintarpeet

Keskeinen tarkoitus/ongelma: Viljaketjun toiminnan ja yhteistyön tehostaminen, jossa luodaan datavetoinen viljaketju sadonkorjuusta ostajalle. Tätä tarkoitusta varten kehitetään sadonkorjuun suunnittelu, logistiikka- ja jäljitettävyysohjelma (lyhyesti *logistiikkapalvelu*). Datavetoisen viljaketjun mahdollistama logistiikkapalvelu tehostaa viljamarkkinoiden toimintaa ja parantaa siihen osallistuvien toimijoiden kannattavuutta. Käyttötapaussessa keskitytään ennen kaikkea viljan alkutuotannon eri vaiheisiin ja viljamarkkinoihin, mutta ekosysteemi mahdollistaa myös ruokaketjun läpinäkyvyyden alkutuottajan ja kuluttajan välillä.

Haasteet ja kysymykset

- Mikä on puolueettoman käynnistäjän tai koordinaattorin rooli?
- Voiko logistiikkapalvelun kehittäjä toimia ekosysteemin käynnistäjänä / koordinaattorina?
- Miten oikeus luvittaa järjestetään viljelijälle?
- Mikä on toimijoiden motivaatio ja valmius jakaa dataa?
- Miten organisoidaan ekosysteemin hallinta ja muutokset?

Tärkeimmät osallistajat ja roolit

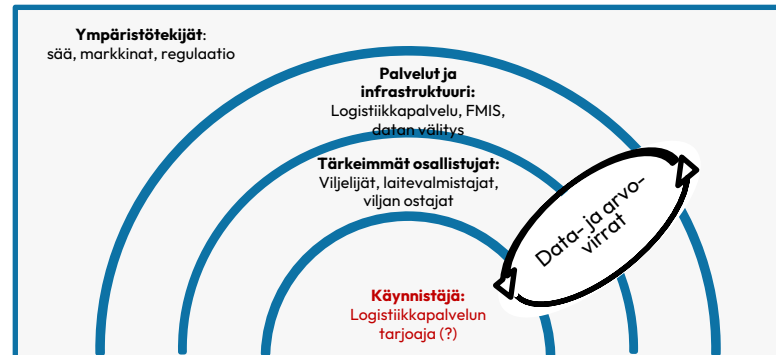
Datalähteet: Viljelijät, viljelijöiden verkostot, urakoitsijat, viljaa ostava teollisuus (esim. markkinatieto), laitevalmistajat (puimuri, kuivuri), sää- ja olosuhdetietopalvelut, maaperän mittaus, julkinen hallinto (peltolohkorajat).

Datan käyttäjät: Viljelijät, viljan ostajat ja välittäjät, viljanviljelyn sivuvirta hyödyntävät tahot, viranomaiset (raportointi, tilannekuva), kuluttajat,

Datan käytön luvitus ja hallinta: Viljelijät (MyData-periaate)

Muut palvelut: Infrastruktuuri ja datan välitys & käytön luvitus sekä raportointi, tutkimustoiminta

Toimialan yhteistyö: Vilja-alan yhteistyöryhmä (VYR)



Palvelut ja infrastruktuuri

Lisäarvopalvelut: Logistiikkapalvelu. Maatilan datavarasto (esim. maaperädata). Viljan laatumittaus. Sää- ja olosuhdedatapalvelu. Satelliittikuvapalvelut. Mahdollinen yhdistäminen osaksi FMIS-toiminnan suunnittelua ja ohjausta. eViljaPassi viljan jäljitettävyyden tukemiseksi. Tilastoihin perustuvat yksilöidyt suositukset (esim. LuKe).

Infrastruktuuri: Datan siirto ja luvittaminen. Tietojen varastointi. Tietojen ja niistä jalostetun tiedon käytön valvonta ja hallinta.

Dataekosysteemin määrittely, säännöt ja liiketoimintamallit

Liiketoiminta: Datan kautta viljan ostajalle syntyy lisäarvoa, josta ollaan valmiita maksamaan. Tiedosta ei kuitenkaan tyypillisesti suoraan makseta ekosysteemin sisällä, vaan datan arvo sisältyy toteutettuihin parempiin palveluihin tai kaupankäynnin kohteena olevan viljan hintaan. Datan välittäjä saa korvauksen palvelusta.

Periaatteet: Ekosysteemi perustuu reiluun datatalouteen ja datasuvereniteetin periaatteeseen, jolloin viljelijä hallitsee ja luvittaa häneen liittyvää tietoa. Viljan ostajien ja myyjien välille luodaan tasapainoinen ja ajantasainen tiedonvaihto. Data välitetään luotettavasti infrastruktuuripalvelun avulla.

Datavirrat ja arvon siirtyminen

Datavirrat: Kts. erillinen datavirtakaavio.

Dataa voidaan kerätä palveluihin liittyvää jatkuvaa tuotekehitystä varten, jota vasten datan tarjoaja voi saada esim. alennusta palvelun käytöstä. Toiminnoista voidaan kerätä tutkimuksellista tietoa, jota vasten parhaita käytänteitä viljelysuunnitelman tekoon liittyen voidaan levittää. Viranomaiset saavat (esim. huoltovarmuuteen liittyvän) datan raportointivelvollisuuden kautta.

Tiedon hyödyntäminen kokonaan ekosysteemin ulkopuolella sovitaan erikseen.

Hallinta ja mittarit

Ekosysteemi muodostuu olemassa olevista viljatuotannon verkostojen jäsenistä. Ekosysteemin hallintoon voidaan tarvita uusia käytäntöjä. Ekosysteemin sisällä voi olla toistensa kanssa kilpailevia liiketoimintaklustereita tai näiden edustajia. Ekosysteemin toiminnan periaatteet on kuvattu yhteisessä sääntökirjassa, joka sisältää myös käytettävät sopimukset. Näiden sopimusten toteutumista valvotaan osana ekosysteemin toimintaa.



Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet 1

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Verkoston tarkoitus ja avaintarpeet

Keskeinen tarkoitus/ongelma: Viljaketjun toiminnan ja yhteistyön tehostaminen, jossa luodaan datavetoinen viljaketju sadonkorjuusta ostajalle. Tätä tarkoitusta varten kehitetään sadonkorjuun suunnittelu, logistiikka- ja jäljitettävyysspalvelu (lyhyesti *logistiikkapalvelu*). Datavetoisen viljaketjun mahdollistama logistiikkapalvelu tehostaa viljamarkkinoiden toimintaa ja parantaa siihen osallistuvien toimijoiden kannattavuutta. Käyttötapauksessa keskitytään ennen kaikkea viljan alkutuotannon eri vaiheisiin ja viljamarkkinoihin, mutta ekosysteemi mahdollistaa myös ruokaketjun läpinäkyvyyden alkutuottajan ja kuluttajan välillä.

Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet ²

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Tärkeimmät osallistajat ja roolit

Datalähteet: Viljelijät, viljelijöiden verkostot, urakoitsijat, viljaa ostava teollisuus (esim. markkinatieto), laitevalmistajat (puimuri, kuivuri), sää- ja olosuhdetietopalvelut, maaperän mittaus, julkinen hallinto (peltolohkorajat).

Datan käyttäjät: Viljelijät, viljan ostajat ja välittäjät, viljanviljelyn sivuvirtoja hyödyntävät tahot, viranomaiset (raportointi, tilannekuva), kuluttajat,

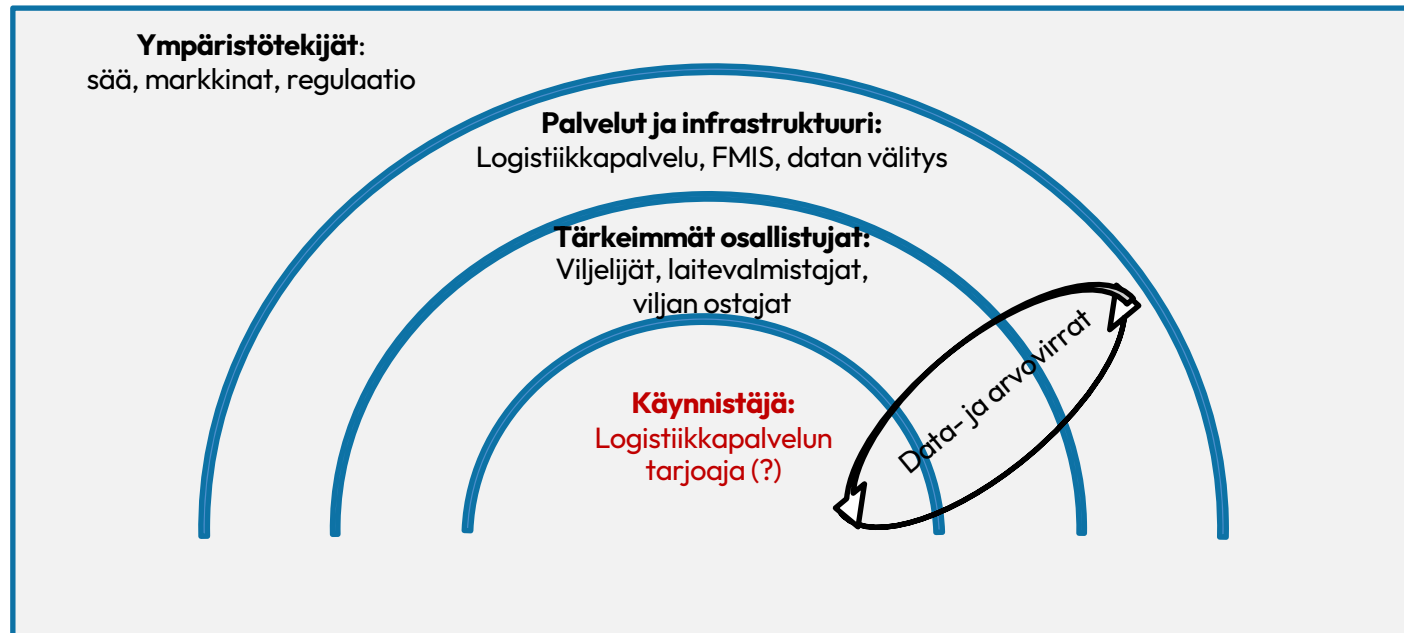
Datan käytön luvitus ja hallinta: Viljelijät (MyData-periaate)

Muut palvelut: Infrastruktuuri ja datan välitys & käytön luvitus sekä raportointi, tutkimustoiminta

Toimialan yhteistyö: Vilja-alan yhteistyöryhmä (VYR)

Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet 3

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO



Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet 4

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Dataekosysteemin määrittely, säännöt ja liiketoimintamallit

Liiketoiminta: Datan kautta viljan ostajalle syntyy lisäarvoa, josta ollaan valmiita maksamaan. Tiedosta ei kuitenkaan tyypillisesti suoraan makseta ekosysteemin sisällä, vaan datan arvo sisältyy toteutettuihin parempiin palveluihin tai kaupankäynnin kohteena olevan viljan hintaan. Datan välittäjä saa korvauksen palvelusta.

Periaatteet: Ekosysteemi perustuu reiluun datatalouteen ja datasuvereniteetin periaatteeseen, jolloin viljelijä hallitsee ja luvittaa häneen liittyvää tietoa. Viljan ostajien ja myyjien välille luodaan tasapainoinen ja ajantasainen tiedonvaihto. Data välitetään luotettavasti infrastruktuuripalvelun avulla.

Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet 5

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Datavirrat ja arvon siirtyminen

Datavirrat: Kts. erillinen datavirtakaavio.

Dataa voidaan kerätä palveluihin liittyvää jatkuvaa tuotekehitystä varten, jota vasten datan tarjoaja voi saada esim. alennusta palvelun käytöstä.

Toiminnoista voidaan kerätä tutkimuksellista tietoa, jota vasten parhaita käytänteitä viljelysuunnitelman tekoon liittyen voidaan levittää.

Viranomaiset saavat (esim. huoltovarmuuteen liittyvän) datan raportointivelvollisuuden kautta.

Tiedon hyödyntäminen kokonaan ekosysteemin ulkopuolella sovitaan erikseen.

Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet ⁶

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Hallinta ja mittarit

Ekosysteemi muodostuu olemassa olevista viljatuotannon verkostojen jäsenistä. Ekosysteemin hallintoon voidaan tarvita uusia käytäntöjä.

Ekosysteemin sisällä voi olla toistensa kanssa kilpailevia liiketoimintaklustereita tai näiden edustajia.

Ekosysteemin toiminnan periaatteet on kuvattu yhteisessä sääntökirjassa, joka sisältää myös käytettävät sopimukset.

Näiden sopimusten toteutumista valvotaan osana ekosysteemin toimintaa.

Datavetoisen viljaketjun pääperiaatteet 7

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Palvelut ja infrastruktuuri

Lisäarvopalvelut: Logistiikkapalvelu. Maatilan datavarasto (esim. maaperädata). Viljan laatumittaus. Sää- ja olosuhdedatapalvelu. Satelliittikuvapalvelut. Mahdollinen yhdistäminen osaksi FMIS-toiminnan suunnittelua ja ohjausta. eViljaPassi viljan jäljitettävyyden tukemiseksi. Tilastoihin perustuvat yksilöidyt suositukset (esim. LuKe).

Infrastruktuuri: Datan siirto ja luvittaminen. Tietojen varastointi. Tietojen ja niistä jalostetun tiedon käytön valvonta ja hallinta.



Dataavetoisen viljaketjun pääperiaatteet 8

DATAEKOSYSTEEMIKAAVIO

Haasteet ja kysymykset

- Mikä on puolueettoman käynnistäjän tai koordinaattorin rooli?
- Voiko logistiikkapalvelun kehittäjä toimia ekosysteemin käynnistäjänä / koordinaattorina?
- Miten oikeus luvittaa järjestetään viljelijälle?
- Mikä on toimijoiden motivaatio ja valmius jakaa dataa?
- Miten organisoidaan ekosysteemin hallinta ja muutokset?

Sääntökirja: Kontrollikysymykset

Kontrollikysymykset jakaantuvat liiketoiminnallisiin, teknisiin, turvallisuuteen sekä oikeudellisiin asioihin liittyviin kysymyksiin.

• Liiketoiminnalliset kysymykset

- tarkoitus ja ydintarpeet
- keskeiset sidosryhmät ja niiden roolit
- ekosysteemin kattavuus, säännöt ja liiketoimintamallit
- datavirrat ja arvonsiirrot
- palvelut ja infrastruktuuri
- hallinto ja mittarit

Esimerkki:

B0.2.3 Toimijoiden oikeudet ja vastuut ^(1.3.4)

Mitkä ovat dataverkoston toimijoiden oikeudet ja vastuut?

Maatalouslaitteiden tiedon tarjoajat: Maatalouslaitteen omistajan ja sen myyjän välinen sopimus määrittelee laitteista kerättävän tiedon (esim. telematiikkatieto) oikeudet ja hallinnan. Tämän sopimuksen perusteella laitetietopalvelun tarjoaja luovuttaa dataa viljelijän luvittamalle verkoston jäsenelle.

Datan hyödyntäjä sitoutuu käyttämään tätä tietoa vain sääntökirjan määrittelemiін tarpeisiin.

Jos datasta on tunnistettavissa viljelijä, tarvitaan viljelijän suostumus tietojen jakamiseen muille.

Muut vaatimukset ja lisähuomiot:

Onko tämä tieto GDPR:n alaista henkilötietoa? Kattaako / sulauttaako Data Act tämänkin?

Voiko dataa aggregoida, jalostaa?

Saako datan käyttäjä luoda datasta uusia datamalleja tai opittuja tekoälymalleja? Mitä näiden oikeudet ja velvollisuudet ovat? Perusperiaate: jatkotyöstämisestä maksavan tahon tulee saada päättää uusien tulosten hyödyntämisestä.

Miten urakoitsija suhtautuu tähän?

Kuinka “yksilökeskeistä” peltoviljely on tulevaisuudessa, esim. osakeyhtiömuotoisen viljelyn yleistyminen?

Kontrollikysymykset jakaantuvat liiketoiminnallisiin, teknisiin, turvallisuuteen sekä oikeudellisiin asioihin liittyviin kysymyksiin.

- **Teknologiaan ja turvallisuuteen liittyvät kysymykset**

- toimintakykyvaatimukset
- järjestelmän suunnittelu ja arkkitehtuuri
- toiminnalliset vaatimukset
- tiedonhallinta
- turvallisuus
- yksityisyys ja henkilötiedot

Esimerkki:

TS.3 TOIMINNALLISET VAATIMUKSET

TS.3.1 Tekniset rajapinnat
(3.2.1)

Mitä rajapintakuvauksia tarvitaan? Miten ne määritellään?

[Millaisia rajapintoja ratkaisu tarjoaa? Kuinka kehittyneitä nämä rajapinnat ovat tai onko niihin odotettavissa muutoksia? Miten rajapintojen kehitystä hallitaan, esim. taaksepäin yhteensopivuuden osalta? Onko teillä suunnitelma rajapintojen kehittämistä varten?]

Datan hyödyntäjä pyytää datan välityspalvelun rajapinnalta dataa, joka hoitaa sisäisesti datapyyntöihin liittyvän raportoinnin ja monitoroinnin. Datan lähde tarjoaa rajapinnan/konnektorin tietojen noutoa varten. Logistiikkapalvelun tarjoaja tuottaa tuloksena palvelun Maatalousyrittäjille.

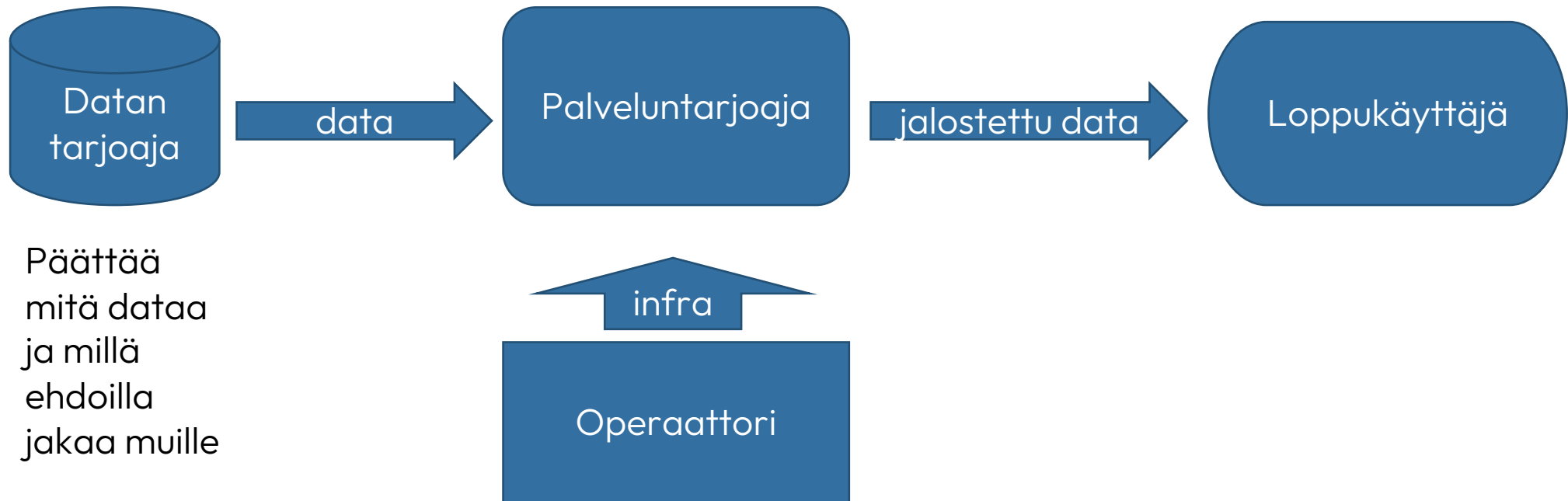
Muut vaatimukset ja lisähuomiot:

Huomioidaanko myös tulosten sekundäärinen käyttö esimerkiksi raportoinnissa viranomaisille?

Millainen rajapinta palveluissa on ja tarvitaanko toteutukseen konnektoreita?

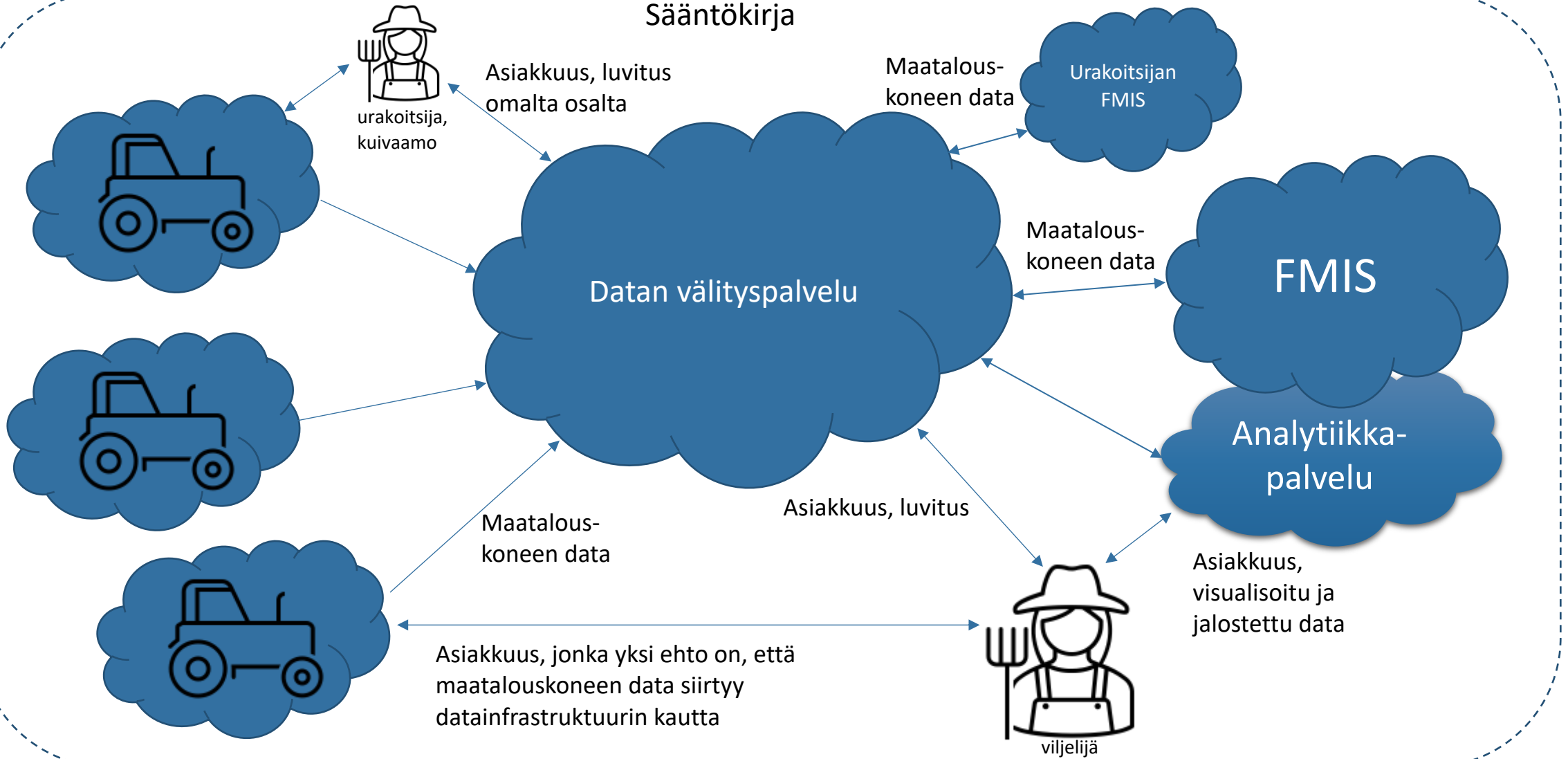
Onko luvit mahdollista koneellisesti rajapinnan läpi, esim. Gaia-X:n kanssa yhteensopivia automatisoituja sopimusratkaisuja käyttäen?

**Sääntökirja:
Oikeudelliset kysymykset**



Osapuolten suhteet ja datan siirto

Sääntökirja



Sääntökirjamallin sopimusten oletukset

- Datan tarjoaja voi päättää erikseen kunkin datajoukon kohdalla, mitkä osapuolet saavat datan käyttöoikeuden.
- Jollei datan tarjoaja muuta määrittele datajoukon käyttöehdoissa tai jollei jäsenten välillä muuta sovita, datan tarjoaja myöntää datan käyttöoikeuden ilmaiseksi.
- Datan tarjoamista dataverkostossa ei katsota aineettomien oikeuksien siirroksi.
- Dataa on sallittua edelleenjakaa vain verkoston jäsenille, mutta datan tarjoajat voivat sallia
- Datan edelleenjakamisen kolmansien osapuolten loppukäyttäjille sovellettavien datajoukon käyttöehtojen mukaisesti.
- Osapuolilla on oikeus edelleenjakaa Johdannaisaineistoja kolmansille osapuolille noudattaen mahdollisesti asetettuja lisävaatimuksia, jotka koskevat aineettomia oikeuksia ja luottamuksellista tietoa.
- Jos dataan liittyy henkilötietoja, lähtökohtaisesti oletetaan, että datan vastaanottajasta tulee rekisterinpitäjä.
- Datan tarjoaja korvaa muille osapuolille vaatimukset, joiden mukaan sen data, josta peritään mitään maksua, loukkaa aineettomia oikeuksia tai luottamukselliseen tietoon liittyviä vaatimuksia datan tarjoajan maassa.
- Jäsenillä on oikeus käyttää dataa perustamissopimuksen päätyttyä, jolloin perustamissopimus pysyy voimassa, lukuun ottamatta tilanteita, joissa perustamissopimus päättyy osapuolen olennaisen rikkomuksen seurauksena.
- Datan tarjoajalla on oikeus suorittaa dataansa liittyviä auditointeja.

- **Mikä osapuoli kontrolloi/luvittaa datan jakamista?**
- **Mitä käyttötarkoituksia datalle ja johdannaisaineistolle sallitaan tai kielletään?**
 - Henkilötietojen osalta huomioitava myös GDPR:n käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate
 - Onko kontrolloitava luvituksen yhteydessä reaaliaikaisesti?
- **Maksut, raportointi ja tietoturvavelvoitteet datan käytöstä?**
 - Pitääkö luvituksen yhteydessä tarkistaa?

**Sääntökirja:
Eettiset kysymykset**

Sen lisäksi, että verkoston ja sen toimijoiden käytöksen tulee aina olla Suomen ja EU:n lakien mukaista, sen toimijat sitoutuvat myös toimimaan yhdessä sovittujen arvojen mukaisesti.

1. Vastuuvollisuus ja auditoitavuus
2. Haitan välttäminen
3. Henkilötietojen perusteltu käsittely
4. Reiluus, oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus
5. Ihmislähtöisyys
6. Yksityisyys
7. Suojaus
8. Vastuullisuus ja kiertotalous
9. Läpinäkyvyys
10. Jatkuva kehitys
11. Yksilöille tarjottava tuki
12. Viestintä

Eettiset periaatteet – dataverkoston yhteiset arvot

	Sääntökirjan tarjoama tuki	Tekniset järjestelmät ja niiden hallinnoijat	Lupien antajat, pyytäjät ja käyttäjät	Maatalouden alan ominaispiirteitä?
Vastuuvellisuus ja auditoitavuus	Tekninen osa ja tietoturva, Vastuut	Järjestelmät suunnitellaan olemaan mahdollisimman helposti auditoitaviksi.	Dataa käyttävät tahot ottavat vastuun käytön seurauksista.	
Haitan välttäminen	Liiketoiminnalliset kysymykset		Dataa luvitettaessa harkitaan miten se vaikuttaa muihin toimijoihin, jotka dataan liittyvät. Dataa ei käytetä tahallaan haitan aiheuttamiseksi.	<i>Millainen toiminta koetaan erityisen haitalliseksi tällä alalla?</i>
Henkilötietojen perusteltu käsittely	Tekninen osa ja tietoturva, Liiketoiminnalliset kysymykset		GDPR:n käsittelyperusteita (esim. oikeutettu etu) ei väärinkäytetä. Noudatetaan datan minimoinnin periaatetta.	
Reiluus, oikeudenmukaisuus ja tasapuolisuus	Sopimukselliset periaatteet	Järjestelmät suunnitellaan verkoston eri jäsenten erilaiset kyvykkydet ja tarpeet huomioiden.	Dataa ei käytetä epäreiluihin tai syrjiviin tarkoituksiin. Palveluja tarjotaan tasavertaisesti ja reiluin ehdoin kaikille verkoston jäsenille.	Otettava huomioon alan rakenteelliset valtasuhteet ja eri toimijoiden erilaiset mahdollisuudet ja kyvykkydet.
Ihmislähtöisyys		Sovelletaan MyData-periaatteita.	Sovelletaan MyData-periaatteita.	Muistettava esim., että maatalousyrittäjä on usein yksi henkilö tai perhe, ei ainoastaan Y-tunnus.
Yksityisyys	Tekninen osa ja tietoturva	Mahdollistetaan yksityiskohtainen luvittaminen (ei "kaikki tai ei mitään" mekanismeja).	Luvittaja voi määritellä itse mahdolliset yksityisiksi kokevansa asiat GDPR:n määritelmien lisäksi.	
Suojaus	Dataverkoston tietoturvatointamalli			
Vastuullisuus ja kiertotalous	Liiketoiminnalliset kysymykset		Dataa ei käytetä ilmastoa tai ympäristöä haittaaviin tarkoituksiin.	<i>Tarkoittaako tämä alalla jotain tarkempaa ulosrajausta mahdollisesta toiminnasta?</i>
Läpinäkyvyys	Käytännösäännöt			
Jatkuva kehitys	Hallinnollinen malli			
Yksilöille tarjottava tuki				Huomioitava eri toimijoiden edustajien erilaiset tarpeet, esim. viljelijä vs. FMIS-järjestelmän tekninen admin jne.
Viestintä	Hallinnollinen malli		Viestitään avoimesti ja aikaisessa vaiheessa mahdollisista ongelmista. Pyritään yhdessä sopimiseen ennen juridisia toimenpiteitä.	<i>Missä toimijat kohtaavat ja keskustelevat?</i>

Keskustelua ja palautetta

Seuraavat askeleet

Kiitos!